

TRELLEBORGS KOMMUN

Bildningsförvaltningen

Upprättad: 2014-12

Reviderad: 2015-12

Gäller till: 2015-11

Likabehandlingsplan för Gertrudsgårdens förskola 2014-2015

INNEHÅLL

BAKGRUND	3
MÅL	4
Förskolans läroplansmål	4
DEFINITION	5
Kränkningar	5
Mobbning.....	5
Diskriminering	5
Sexuella trakasserier.....	5
Rasism	6
Religion och annan trosuppfattning.....	6
Funktionshinder	6
Homofobi.....	6
FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER.....	7
RUTINER VID SITUATIONER	8
Steg 1	8
Steg 2	8
Steg 3	8
Steg 4	9
Steg 5	9
Steg 6	9
ÅTGÄRDER OM PERSONAL ELLER ANNAN VUXEN KRÄNKER ETT BARN	11
FÖRSLAG PÅ ARBETSSÄTT MED ENKÄTER.....	12
LITTERATUR	13
BILAGA 1	

BAKGRUND

(Ur Allmänna råd för arbetet med att främja likabehandling/motverka alla former av kränkande behandling)

Alla barn och elever ska kunna känna sig trygga och bemötas och behandlas med respekt för sin egenart. Förskoleverksamheten, skolbarnomsorgen och skolan ska vara miljöer som är fria från förekomst av diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling. Inget barn och ingen elev ska behöva vara rädd att gå till förskolan eller skolan.

Kränkande behandling (diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling) är en fråga som hänger samman med människosyn och grundläggande demokratiska värderingar. Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde.

Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling tydliggör och skärper verksamhetens ansvar för att främja barns och elevers lika rättigheter i de verksamheter som omfattas av skollagen.

I lagen förbjuds diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck och ålder.

Barn och elever har även lagligt skydd mot annan kränkande behandling som t ex mobbning.

Lagen ställer krav på att verksamheterna bedrivit ett målinriktat arbete för att motverka diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling och att upprätta likabehandlingsplaner.

Verksamheten är även skyldig att utreda och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling som ägt rum i eller i samband med verksamheten.

MÅL

Målsättningen för likabehandlingsplanen är att förhindra alla former av trakasserier och annan kränkande behandling. Planen ska innehålla rutiner för det förebyggande arbetet samt åtgärder som ska följas om sådana händelser som lagen vill förhindra ändå skulle uppkomma.

- **Ingen** skall utsättas för någon form av kränkande behandling, diskriminering eller mobbning av någon/ några andra.
- **All personal** skall vara engagerad i att förhindra att all form av kränkande behandling, diskriminering eller mobbning uppstår.

Vänlighet och respekt är ett förhållningssätt som genomsyrar förskolan i alla åldrar. Alla barn och all personal på Gertrudsgårdens förskola visar aktivt i den dagliga verksamheten i både ord och i handling att man tar avstånd från alla former av kränkande behandling.

Barn och vuxna visar varandra ömsesidig respekt

Barn, föräldrar och personal känner till likabehandlingsplanen

Barn, föräldrar och personal vet var de ska vända sig om de behöver hjälp

All personal har kunskap kring de olika diskrimineringsgrunderna.

Förskolans läroplansmål

”Att genom förebyggande arbete och konkreta åtgärder skapa en förskolemiljö som är jämställd, trygg och tolerant där kränkande särbehandling/diskriminering upptäcks och åtgärdas i ett tidigt skede”. (Skolverket, Lpfö 98/10)’

DEFINITION

Kränkningar

- Kränkande behandling är ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men saknar koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Det kan vara mobbning men även enstaka händelser. Det är den som blivit utsatt som värderar om en handling är negativ eller inte. En kränkning har ägt rum om en person känner sig kränkt.

Kränkningar kan vara

- **Fysiska** (t ex att utsätta någon för slag, knuffat och tafsande)
- **Verbala** (t ex att hota eller kalla någon för...)
- **Psykosociala** (t ex att utsätta någon för ryktesspridning eller utfrysning)
- **Text- och bildbura** (t ex klotter, lappar, e-post, chatt, sms eller mms)

Gemensamt för kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. Mobbning, diskriminering, sexuella trakasserier, rasism, främlingsfientlighet eller homofobi är exempel på kränkningar.

Mobbning

Mobbning förutsätter att den som utsätts kränks vid upprepade tillfällen, vilket skiljer mobbning från andra former av kränkningar. Vidare råder en obalans i makt mellan den som mobbar och den som utsätts för mobbing.

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och missgynnandet har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck eller ålder. Diskriminering ett övergripande begrepp för negativ och därmed kränkande behandling.

Direkt diskriminering innebär att ett barn behandlas sämre än andra barn. Barnet missgynnas i förhållande till andra om missgynnandet har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering innebär att ett barn missgynnas genom att huvudmannen för verksamheten, förskolechefen eller någon med motsvarande ledningsfunktion eller annan personal tillämpar en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som i praktiken särskilt missgynnar ett barn, om missgynnandet har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier

Kränkningar grundade på kön eller som anspelar på sexualitet. Rätten till likabehandling oavsett sexuell läggning.

Rasism

Bygger på föreställningen om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera. Alla människor har en etnisk tillhörighet, man kan även ha flera. Var och en har rätt att definiera sin egen tillhörighet.

Religion och annan trosuppfattning

Förskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av religion eller annan trosuppfattning. Läroplanen säger att alla föräldrar ska kunna lämna sitt barn till förskolan förvissade om att barnen inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Alla barn har rätt till kunskap, lärande, tankefrihet och religionsfrihet.

Funktionshinder

Förskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av funktionshinder. Funktionshinder är varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga. Det kan bero på skador eller sjukdomar som fanns med vid födseln, har uppstått senare i livet eller förväntas uppstå. Graden av funktionshinder har ingen betydelse. Exempel på funktionshinder: allergi, dyslexi, hörsel-synskador, neuropsykiatriska funktionshinder exempelvis ADHD eller Asperger syndrom.

Homofobi

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- och bisexualitet och homo- eller bisexuella personer.

Förebyggande åtgärder för Gertrudsgårdens förskola i samråd med barnen:

Vi arbetar kontinuerligt med förebyggande åtgärder, i syfte att undvika all sort kränkande behandling.

Det gör vi genom att:

Göra barnen delaktiga i hur vi är mot varandra genom diskussioner i små och stora grupper. Kompissamtal där vi med hjälp av vuxen lyssnar på varandra och hjälper varandra att förstå vilka regler vi har och att prata om hur det kan kännas i olika situationer.

Gemensamt har vi kommit fram till och skrivit ner vårt förhållningssätt mot varandra.

Vi återkommer och återkopplar kontinuerligt till våra överenskommelser.

Uppstår en konflikt får alla inblandade komma till tals och sätta ord på sin upplevelse och sina känslor.

Vi pedagoger är närvarande, positiva förebilder för barnen. Vi är närvarande i leken, sätter ord på och tolkar händelser och känslor, ger de yngre barnen färdiga meningar att använda.

Vi tar fram och riktar uppmärksamheten mot barnens positiva sidor istället för de negativa. Vi visar på goda förebilder bland barnen.

Miljön är utformad för att undvika konflikter och barngruppen delas i mindre grupper för att det ska uppstå färre konflikter.

Vi samtalar kring bilder med olika etiska dilemman, berättar sagor och läser böcker om goda förebilder. Vi har dagligen samtal och aktiviteter som övar turtagning och belyser det positiva i att vi alla är olika med olika nationaliteter, bakgrund och egenskaper och att vi har olika behov i vardagen.

Omgående efter en händelse reder vi ut vad som hände med de berörda, alla får komma till tals och berätta vad man känner.

RUTINER VID SITUATIONER

Steg 1

All personal på förskolan

När Du får vetskap om att ett barn kränks/diskrimineras skall mentor/personal kontaktas.

Mentor är den pedagog som har ett fördjupat ansvar för barnet.

Steg 2

Mentor

Samla information och dokumentera så snabbt som möjligt. Stoppa den negativa handlingen/ avbryt situationen. Samtala med det barn som känner sig kränkt snarast. Lyssna aktivt och prata med berörda barn om händelsen.

- Vad har hänt?
- Gör observationer.
- Starta samtalet lugnt och sansat, skapa förtroende och trygghet.
- Samtala med barnen om vikten av att berätta och att vuxna tar det på allvar.
- Vuxen ska berömma barnet för informationen.
- Klargör att förskolan accepterar ingen form av mobbing.
- Låt den utsatte berätta vad som hänt, hur länge det har pågått, var det har hänt, vem som varit med osv.
- Fråga om konkreta saker.
- Berätta vad vi tänker göra.
- Kontakta rektor.
- Kontakta föräldrar, båda parter(mobbad/mobbare).

Steg 3

Mentor och eventuell utsedd medhjälpare

Samtala med de/den som har kränkt.

- Samtal med de/den som kränkt. Låt barnet/barnen berätta sin version.
- Var rak och tydlig utan aggressivitet.
- Tala om vad förskolan tycker om kränkande handling.

Exempel på frågeställningar:

- Vad har hänt?
- Hur blev det såhär?
- Hur tänkte du?
- Hur tror du det känns?
- Hur gör vi nu?

Steg 4

Mentor

Samla information och dokumentera så snabbt som möjligt.

- Vad har hänt?
- Vilken form av kränkande handling har begåtts?
- Hur ofta och var har kränkningen skett?
- Hur länge har den pågått?
- Är detta mobbing?
- Är detta diskriminering?
- Vilka är mobbarna?

Vid behov utses medhjälpare i arbetslaget.

Informera föräldrar.

Informera rektor.

Steg 5

Mentor och arbetslag

Om kränkningen inte upphör eller om det rör sig om mobbing.

Nya samtal med de inblandade och fortsatt observera.

- Hur upplever de inblandade situationen nu?
- Hur förbättrar vi situationen?

Kontinuerlig information ges till berörda föräldrar och rektor under hela processen.

Steg 6

Mentor och medhjälpare/arbetslag

Stöd- och uppföljningssamtal så länge det behövs.

- Upplever ni att kränkningen/mobbningen upphört?
- Hur är stämningen nu?

Kränkning vuxen/barn

Samtliga vuxna i verksamheten har till skyldighet att ingripa när en vuxen kränker ett barn.

A och B gäller då vuxen 1 och vuxen 2 lyder under samma sekretess.

.

A. Vuxen - barn

- Den observerade (vuxen 1) samtalar enskilt med den som kränkt (vuxen 2).

- Observerade (vuxen 1) samtalar enskilt med vuxen 2 samt barn som utsatts för kränkning.
- Vuxen 1 och vuxen 2 samtalar med PL/rektor som beslutar om och i så fall vem som skall kontakta hemmet (grundregeln är att hemmet kontaktas).
- Vuxen 2 återkopplar med barnet kring det inträffade. Om så önskas av någon part kan processledare delta.

B. Vuxen - barn

- Barn känner sig kränkt av vuxen 1.
- Barnet vänder sig till valfri vuxen 2 som denne känner förtroende för.
- Vuxen 2 samtalar med vuxen 1.
- Vuxen 1 och vuxen 2 samtalar med processledare och rektor som beslutar om och i så fall vem som skall kontakta hemmet, vilket är en grundregel. Samtalet skall ske skyndsamt. PL/rektor vidtar eventuella ytterligare åtgärder.
- Vuxen 2 återkopplar med barnet kring det inträffade. Om så önskas av någon part kan PL delta.

Många situationer hanteras inom ramen för det dagliga pedagogiska arbetet.

ÅTGÄRDER OM PERSONAL ELLER ANNAN VUXEN KRÄNKER ETT BARN

- Stoppa den negativa handlingen/ avbryt situationen.
- Informera förskolechef som ansvarar för information till föräldrar, utredning och övriga aktuella åtgärder.
- I varje enskilt fall bör det bedömas om anmälan ska göras till andra myndigheter. Vid allvarliga fall kan disciplinära åtgärder så som varning enligt LAS 30§, omplacering enligt LAS 7§ och avsked enligt LAS 8§. Innan dessa åtgärder vidtas måste den anställdes fackliga organisation kontaktas.

FÖRSLAG PÅ ARBETSSÄTT MED ENKÄTER

Bilagor används vid lämplig ålder.

- Bilaga 1 delas regelbundet ut till barnet av mentorn.
- Mentor går själv igenom svaren.
- Vid misstanke om att allt inte ”står rätt till hos barnet” kontaktar mentorn snarast barnet och går noggrant igenom barnets situation.
- Vid behov kontaktas adekvat personal inom förskolan för vidare åtgärd.

På detta sätt menar vi att samtliga barn snabbt blir synliga för oss vuxna och att barnen får en snar respons på upplevandet av sin situation.

LITTERATUR

Regeringskansliet, Utbildnings- och kulturdepartementet (2005/06:38) *Trygghet, respekt och ansvar. En sammanfattning av regeringens Proposition.*

Skolverkets allmänna råd (2004) *För arbetet med att motverka alla former av kränkande behandling*

Horning E. *Mobbning går att stoppa*: Malmö

Ljungstöm K. *Mobbning i skolan*: Farstad

Höistad G. *Att förebygga och åtgärda mobbing*: Stockholm

Pikas A. *Mobbning*:

Ekelinds E. (1995) *Kompissamtal*

Homsten & Martinsson. *Lyckad modell näring i kampen mot skolmobbing*

BO's rapport om mobbning. *Blunda inte för mobbningen*

Olweus d. *Våldet måste stoppas*: Bergen

BILAGA 1

Förslag på barnenkät

Datum   **Namn**
stämmer för dig

Sätt kryss i den ruta som

Hur trivs du i förskolan?

Bra

Dåligt

Är det någon/några
i förskolan som inte
är snälla mot dig?

Ja

Nej

Är det någon som
inte är snäll mot andra
kompisar/ kamrater?

Ja

Nej

Är du en god/bra/trevlig
kompis/ kamrat?

Ja

Nej

Hur gör du för att vara en
god/bra/trevlig kompis/kamrat?

_____

_____

_____